

Звітний період характеризувався перемінною погодою, відмічалось чергування теплої погоди з холодною з заморозками в нічні години. Максимальна температура повітря підвищувалася до +17+18,9⁰С тепла, мінімальна знижувалась до -4-6⁰С (нічні години). Коливання температури повітря негативно вплинули на рослини, спостерігалось примерзання рослин озимих культур і сходів ярого ячменю та ярої пшениці. Сильні поривчасті вітри 15-28 м/с зумовили інтенсивне випаровування вологи з верхніх шарів ґрунту. Погодні умови були малосприятливими для виходу шкідників з місць зимівлі, розвитку та початку розмноження в посівах с/г культур.

Перезимувалі клопи, зокрема **клоп шкідлива черепашка**, через прохолодну погоду звітного періоду знаходиться в місцях зимівлі, подекуди в Луганській, Миколаївській, Одеській, Херсонській областях зафіксовано початок заселення посівів озимих зернових перезимувалим **клопом шкідливою черепашкою**. Шкідник у кількості 2 екз. на кв.м виявлений у прикорайових смугах, що безпосередньо межують з місцями зимівлі. Шкідник перебуває у задовільному фізіологічному стані. В подальшому, за настання стійкої теплої погоди з середньодобовими температурами 12-14С, максимально 18-20С, варто очікувати початок перельоту фітофага на площі озимих культур. Першими пробуджуються та вилітають на посіви самці, а самиці пізніше на 5-7 днів, залежно від погоди. Пошкодження клопами рослин у фазі кушіння спричиняє пожовтіння та відмирання центрального листка, на початку виходу рослин у трубку - загибель центрального стебла.

Личинки **хлібної жужелиці** за чисельності 0,5-2, макс. в осередках Запорізької до 6 екз. на кв.м пошкодили 1-3% рослин на 3-12% площ, здебільшого розміщених після стерньових попередників. Осередки підвищеної чисельності до 5 екз/м.кв. локалізовано. В Одеській області триває заляльковування личинок туруна. В залежності від погодних умов масове залялькування шкідника буде проходити в кінці квітня – в першій декаді травня. **Хлібні блішки, злакові попелиці, цикадки** в допороговій чисельності на 13-62, макс. 100% площ пошкодили 3-10% рослин озимих, ярих ячменю та пшениці. В Закарпатській області виявлено незначні осередки підвищеного скупчення **п'явиць** – до 5екз. на кв.м, відбувається яйцекладка. Господарства сповіщені про можливу загрозу від личинок після їх відродження. Відбувається літ **чорної пшеничної, гессенської, шведських злакових мух**.

Скрізь має місце захворювання **озимих пшениці, ячменю та жита** на **борошнисту росу, септоріоз, гельмінтоспоріоз, червону-буру, інші плямистості, буру листову іржу, кореневі гнилі**, якими охоплено 3-35, макс. 55% площ, уражено 3-10% рослин на ранніх добре розвинених посівах. В посівах **озимого ячменю** в окремих осередках Борщівського району Тернопільської області відмічено ураження 5,2-6,0% рослин **карликовою іржею**.

В **ярих колосових** гельмінтоспоріозом, борошнистою россою та кореневими гнилями уражено 1-12% рослин. Оздоровлюють посіви під час виходу рослин у трубку за інтенсивності ураження плямистостями 1%, септоріозом листя 5% через обприскування відповідними фунгіцидами.

Надалі хвороби зернових колосових культур повсюди інтенсивно розвиватимуться в разі випадання дощів та температури повітря в межах +16 +25°C, рясних рос, осередково в загущених посівах з високим рівнем азотного удобрення можлива епіфітотійна ситуація

Сходи **гороху** заселяють жуки **підлого мідляків** (0,5-1 екз. на кв.м), **бульбочкові довгоносики** (0,6-2 екз. на кв.м), які пошкодили у слабкому ступені 2-6% рослин. За 10-15 жуків на кв.м посіви обробляють дозволеними до використання інсектицидами.

Багаторічні бобові трави повсюди заселяють та пошкоджують **бульбочкові, листкові (фітономус), інші довгоносики та клопи**, які за чисельності 1-1,6 макс.4 (Луганська обл.) екз. на кв.м пошкодили 1,5-3% рослин конюшини, люцерни, еспарцета.

У всіх бурякосійних областях продовжується вихід жуків **бурякових довгоносиків** (звичайний та сірий). На старих бурячищах обліковується 0,4-2 екз. на кв.м звичайного бурякового довгоносика. Продовжується вихід та концентрація **бурякових блішок, щитосок** біля узбіч доріг, старих бурячищ на лободових бур'янах. На первинних рослинах-господарях (каліні, жасміні) продовжується відродження та живлення личинок **листяної бурякової попелиці**.

Рослини **озимого ріпаку** знаходяться в доброму та задовільному стані. На культурі свій розвиток продовжують **стебловий капустияний і великий ріпаківий прихованохоботники, хрестоцвіті блішки**, виявлено літ **білокрилки, капустияного білана та оленки волохатої** (Київська, Миколаївська, Полтавська, Тернопільська, Черкаська обл.). Чисельність великого ріпаківого стеблового прихованохоботника становить від 1 до 4 екз. на рослину (Миколаївська, Київська, Луганська, та інші). **Хрестоцвітними блішками** у крайових смугах полів пошкоджено до 10 % обстежених площ, за чисельності 0,5 - 3 екз. на кв.м. Жуки хрестоцвітих блішок найнебезпечнішими для сходів озимого ріпаку рано навесні (після відновлення вегетації озимого). Активність і шкідливість блішок збільшується у жарку посушливу погоду. Враховуючи те, що за температури понад +15C у суху сонячну погоду цей шкідник за чисельності понад 5 екз/кв.м здатен повністю знищити сходи культури, захист сходів від них - важлива ланка у системі захисту ріпаку. Захист посівів проводять за наявності 3-5 блішок на кв.м. Розпочалося крайове заселення площ озимого ріпаку **ріпаківим квіткоїдом**. За чисельності 1-3 екз на рослину заселено 2% рослин на 7% площі.

В більшості ріпакосійних областей рослини хворіють на **пероноспороз, альтернاریоз, фомоз, бактеріоз** осередково на 3-6% рослин виявлено **циліндроспоріоз** (Одеська обл.). За перевищення показників ЕПШ проти шкідників доцільно провести обробки дозволеними до використання препаратами.

Гусениці **озимої совки** п'ятого-шостого віків (18-82%) продовжують жити на площах **озимих** культур. Живлення проходить мляво через досить прохолодну

погоду. Середня чисельність фітофага 0,5-1 екз на кв.м. Початок лялькування гусениць не відмічалось. Шкідником заселено 44 % обстеженої площі. У степових та лісостепових областях **підцаний мідяк**, за чисельності 0,5-1, макс. 3 (Херсонська обл.) екз. на кв.м заселяє крайові смуги посівів **озимих зернових, ріпаку**, ранні сходи **гороху**. Виходячи з оптимальних погодних умов для розвитку зазначеного шкідника очікується значне збільшення імаго підцаного мідяка на зернових та просапних культурах. Заселення просапних культур буде проходити, у першу чергу, на полях соняшника та кукурудзи ранніх строків сівби. Триває живлення **грунтових шкідників (чорнишів, коваликів, хлібних жуків, хрущів)**, які щільністю 1-6 екз. на кв.м живляться корінням **озимих, ранніх ярих зернових, плодкових та ягідних культур**. В Луганській області відмічено початок льоту імаго **травневих хрущів**, чисельність яких становить 1-2 екз. на дерево плодкових культур.

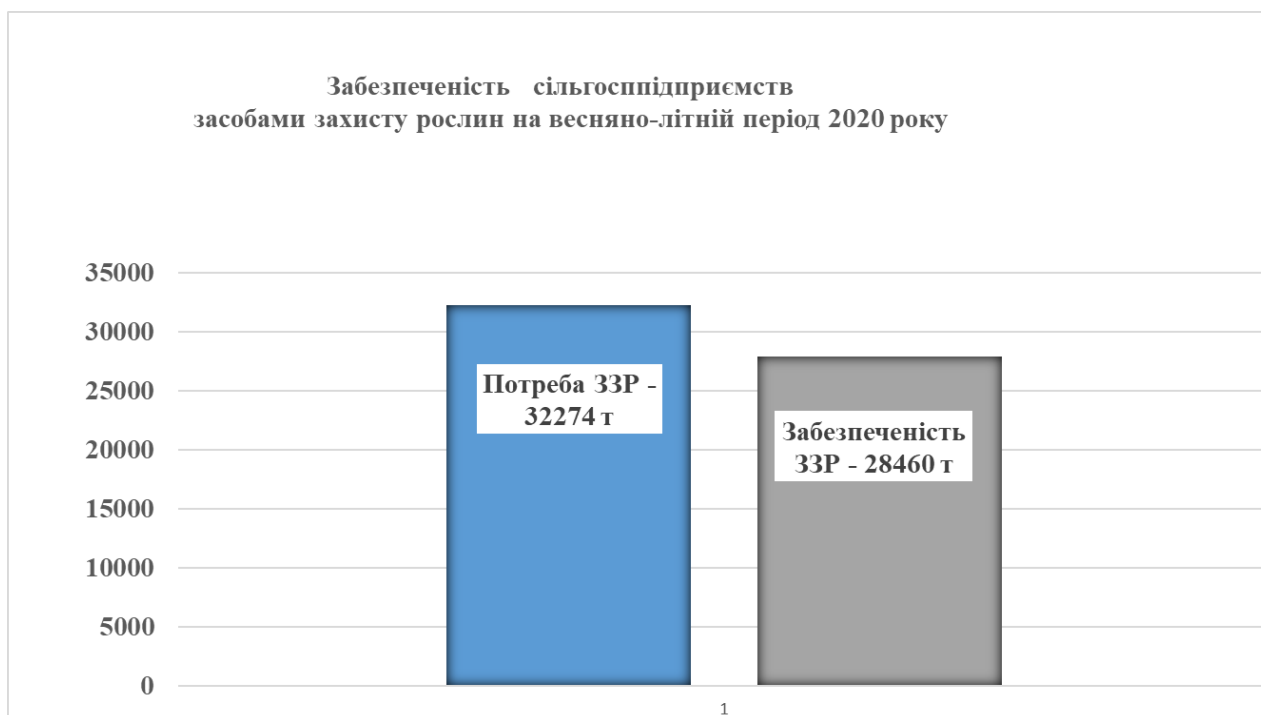
На **озимих зернових та ріпаку**, відростаючих **багаторічних трав** відмічається зростання чисельності **мишоподібних гризунів**. Так на більшості площ вищезазначених культур щільність гризунів в межах 1-3, подекуди на окремих площах багаторічних трав до 8 жилих колоній на гектар. Для попередження значних пошкоджень сільськогосподарських культур варто удаватися до застосування рекомендованих родентицидів.

У **садах** триває живлення **садових довгоносики**. У всіх плодкових насадженнях **брунькові довгоносики, квіткоїди** заселили 50-75% дерев. На одному дереві живиться близько 2-6 брунькоїдів, 2-7 квіткоїдів, якими пошкоджено 2-6% бруньок. Жуками **оленки волохатої** заселено 50-65% плодкових дерев. На одне дерево ураховується 8-15 імаго. Також продовжується відродження **зеленої яблуневої попелиці**, нею заселено 1% листків з чисельністю 2 екз./листок.

У господарствах здійснюється постійний фітосанітарний нагляд за посівами.

За оперативною інформацією Головних управлінь Держпродспоживслужби в областях про хід робіт із захисту рослин **17 квітня 2020 року** забезпеченість сільгосп підприємств засобами захисту рослин для проведення робіт із захисту посівів сільськогосподарських культур становить близько 28,5 тис. т препаратів, або 88 % до потреби в препаратах у I півріччі 2020 року.

**Забезпеченість сільгоспідприємств
засобами захисту рослин на весняно-літній період 2020 року**

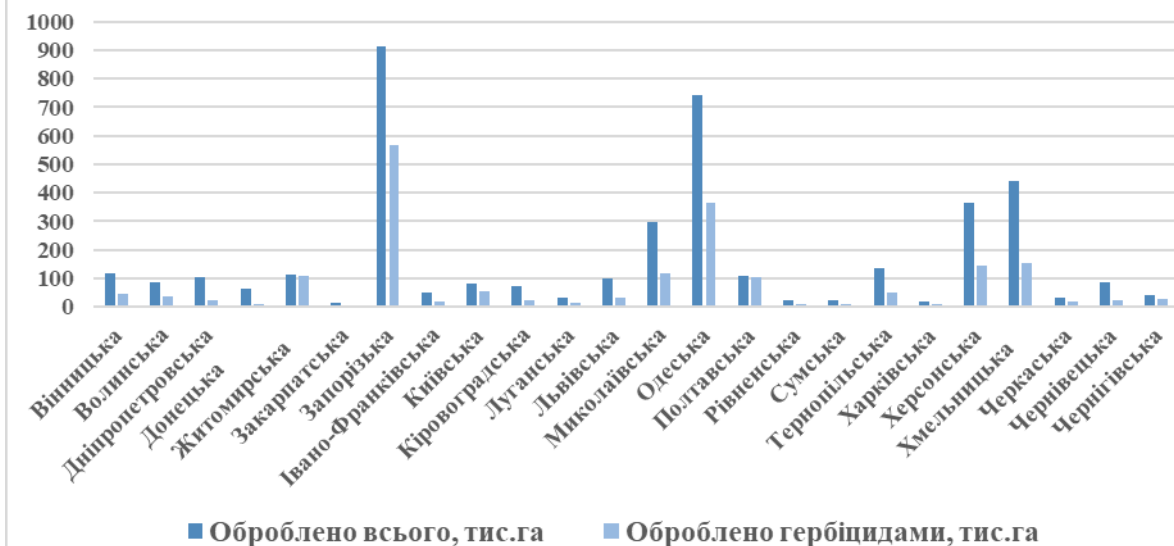
У господарствах завершується протруювання насіння ярих зернових і зернобобових культур препаратами фунгіцидної та інсектицидної дії для захисту від збудників хвороб та ґрунтових шкідників. Усього на сьогодні протруєно близько 360 тис. т, що становить 74 % від запланованих для посіву обсягів насіння ярих культур.

Минулого тижня погоні умови в більшості областей були сприятливими для здійснення заходів захисту сільськогосподарських культур від шкідників, хвороб і бур'янів. Крім того, відчутний дефіцит вологи в орному шарі ґрунту повсюди спонукає аграріїв - виробників сільськогосподарських культур проводити посів і необхідні заходи захисту рослин в стислі терміни. Так, порівняно з минулим тижнем, обсяги захисних заходів збільшились на 1,9 млн. га і становлять 4,1 млн. га оброблених сільгоспугідь. Слід зазначити, що в 2019 році за аналогічний період було оброблено всього близько 3 млн. га.

Найбільші площі, на яких застосовано засоби захисту рослин в Запорізькій – 0,92 млн. га, Одеській – 0,74, Хмельницькій – 0,44, Херсонській – 0,37 і Миколаївській – 0,3 млн. га областях.

Для контролю бур'янів в посівах озимих культур та на полях, призначених під посів соняшнику, кукурудзи, інших ярих культур, інтенсивно застосовували гербіциди. Всього ними оброблено близько 2 млн. га сільгоспугідь, найбільше в Запорізькій та Одеській областях.

Обсяги заходів захисту рослин, проведених в областях України в 2020 році

Застосування інсектицидів для захисту рослин від комплексу шкідників проведено в посівах озимих зернових - на площі 0,71 млн. га, ріпаку – 0, 52 млн. га, садів і виноградників – 0,034 млн. га.

Для оздоровлення посівів сільськогосподарських культур та багаторічних насаджень від хвороб здійснювалися обробки фунгіцидами. Так, озимих зернових оброблено близько 0,45 млн. га, озимого ріпаку – 0,28 млн. га, садів і виноградників – понад 0,05 млн га.

Для проведення такого комплексу заходів захисту рослин від шкідливих організмів з початку року використано понад 3,5 тис. т засобів захисту рослин. В подальшому зростання температури повітря сприятиме розвитку та розповсюдженню шкідливих організмів у посівах сільськогосподарських культур, що в свою чергу збільшить обсяги застосування засобів захисту рослин для боротьби з ними.

Заходи захисту сільськогосподарських культур від шкідників, хвороб і бур'янів продовжуються.